

رویکردهای از بالا به پایین

برای مبارزه با فساد

Photo source: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>

مروری سریع بر درس ۱

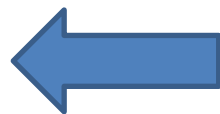
- سه تعریف از فساد: خرد، نظاممند، مردم‌محور
- چهار بعد فساد: کلان - اداری - عمودی - افقی
- مفاهیم کلیدی:
 - پاسخ‌گویی - مورب، عمودی، افقی
 - شفافیت دولت
 - حق دستیابی به اطلاعات
 - ارتباط میان فساد و:
 - مصونیت
 - اقتدارگرایی
 - انکار حقوق بشر
 - فقر
 - درگیری‌های خشونت‌آمیز

مروری سریع بر درس ۲

- یافته‌های پژوهش‌های بین‌المللی درباره فساد در ایران:
 - شاخص زمامداری منابع (۲۰۱۳)
 - شاخص درک فساد سازمان شفافیت بین‌الملل (۲۰۱۴)
 - شاخص‌های جهان‌شمول زمامداری بانک جهانی
- منابع طبیعی و زمامداری:
 - نفرین منابع
 - اقتصاد رانتی، حکومت رانت‌خوار
 - تصویری از ایران

واکنش‌های از بالا به پایین دولت به فساد: ایران

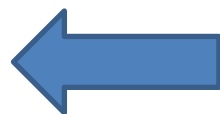
۱. چه کسی مقابل فساد
زبان به اعتراض گشوده
است؟ آیا آنها جزیی از
همان بخش سیاسی
حاضر در قدرت هستند یا
به بخشی دیگر تعلق
دارند؟

برای مثال، رئیس‌جمهور
حسن روحانی، معاون
اول اسحاق جهانگیری،
معصومه ابتکار، علی
مطهری، نماینده مجلس،
آیت‌الله لاریجانی و؟

واکنش‌های از بالا به پایین دولت به فساد: ایران

برای مثال، قوه
مجریه، مقننه،
قضاییه و؟

۲. چه بخش یا
بخش‌هایی از دولت؟

واکنش‌های از بالا به پایین دولت به فساد: ایران

۳. چرا اکنون زبان به

اعتراض گشوده‌اند؟

چرا نسبت به نظر مردم

حساس هستند، و چه اموری

دلالت بر این حساسیت

دارد؟

کشمکش‌های سیاسی؟

خشم عمومی و مصائب

مردم؟ به اضمحلال رفتن

اقتصاد؟ قیمت پایین نفت؟

نیاز به درآمد برای تامین

بودجه؟ و؟

واکنش دولت به فساد: دولت‌یان چه می‌گویند؟

Mehr News Agency x - Judiciary would support atte... x +

en.mehrnews.com/search/corruption 2015 jahangiri

پارسی | العربية | اردو | English | Türkçe | Deutsch

MEHRNEWS.com Friday, 27 February 2015

Home All News Art and Culture Economic Technology Social Political International Sport Human Rights Photo Cartoon

Search result

-

• **Jahangiri: Corruption could not be fought from behind the doors**
TEHRAN, Jan. 17 (MNA) – Iran's first vice president has said government believes fighting corruption would not be possible from behind the doors. PM 9
-

• **Judiciary would support attempts to fight corruption**
TEHRAN, Jan. 14 (MNA) – Iran's head of Judiciary has said the first step in fighting corruption should be taken in government organizations. PM 10
-

• **Monopoly causes corruption: Rouhani**
TEHRAN, Dec. 08 (MNA) – President Rouhani has called on all administrators in Iran to take decisive measures in combating corruption in the government. PM 1
-

• **Rouhani issues mandate on \$3b corruption scandal**
TEHRAN, Feb. 12 (MNA) – The head of president's office has said president has issued mandate to investigate \$3b corruption allegations. PM 1
-

• **Iran arrests billionaire Babak Zanjani on financial corruption charges**
TEHRAN, Jan. 4 (MNA) – Iranian billionaire business tycoon Babak Zanjani has been arrested on financial corruption charges, Prosecutor General and Judiciary spokesman Gholam-Hossein Mohseni-Ejei said. AM 8

CAPS LOCK: OFF

6:47 PM 2/26/2015

واکنش دولت به فساد:

دولتیان چه می‌گویند؟ آیا هیچ امری دلالت بر این موضوع دارد؟

«من معتقدم مبارزه با فساد تنها وقتی اثرگذار خواهد بود که مردم به این موضوع حساس شده باشند و رسانه‌های آزاد از طریق روزنامه‌نگاری پژوهشی، مردم را در این باره آگاه سازند.»
معاون اول رئیس‌جمهور، اسحاق جهانگیری، نقل شده [مهرنیوز](#)، ۱۷ ژانویه ۲۰۱۵

«ایران برنامه دارد تا آنانی که از پرداخت مالیات فرار می‌کنند را به دام بیندازد»

علی طیبنیا، وزارت دارایی و اقتصاد، ۱۷ ژانویه ۲۰۱۵، نقل شده در [بلومبرگ](#)، ۲۹ ژانویه ۲۰۱۵

«یکی از بزرگترین سیاست‌های دولت آقای دکتر روحانی برای مبارزه با فساد در ابعاد مختلف آن در گذشته است؛ جامعه مدنی، مطبوعات آزاد، و جوی آزاد برای انتقاد و نظارت بر عملکرد دولت برای دستیابی به این هدف خیلی مهم هستند.»

معصومه ابتکار، معاون رئیس‌جمهور، طی سفر به ترکیه، نقل شده در روزنامه حریت،
۲۲ دسامبر ۲۰۱۴

«دولت باید برنامه‌هایی جدی را در دستورالعمل خویش
برای مبارزه با فساد قرار دهد و از حرف زدن صرف به
سمت عمل کردن واقعی پیش برود»

آیتالله صادق لاریجانی، نقل شده در [مهرنیوز](#)، ۱۴ ژانویه ۲۰۱۵

«ستاد یک مافیای اقتصادی است»

نماینده مجلس، علی مطهری، نقل شده در گزارش [رویترز](#)، ۱۱ دسامبر ۲۰۱۴

واکنش دولت به فساد:

دولتیان چه می‌کنند؟ آیا هیچ نتیجه‌ای دارد؟

اقدامات

- مجلس مصوبه‌ای از نظر گذراند که در پی آن از سازمان‌هایی که تحت نظر رهبری و سپاه پاسداران هستند، مالیات گرفته شود - سرنوشت این مصوبه در دست شورای نگهبان است

؟؟؟؟

نتایج

معاون اول سابق
رئیس‌جمهور، محمدرضا
رحیمی محاکمه شده و به
زندان افتاد؛ بابک زنجانی
دستگیر شد.

- تحقیقات قضایی و صدور حکم علیه
وابستگان احمدی‌نژاد در ارتباط با
فساد.

اقدامات

• بودجه ۲۰۱۵:

➤ قطع یارانه نان (۴۰ درصد)

➤ افزایش بودجه بیمه‌های درمانی و

بهداشتی (۵۹ درصد)، سپاه پاسداران (۴۸

درصد)، وزارت اطلاعات (۴۰ درصد)

منبع: [والاستریت ژورنال](#)، ۲۲ دسامبر ۲۰۱۴

نتایج

؟؟؟؟

• وکلا، اتحادیه‌های تجاری، فعالان

دانشجویی، و فعالان حقوق زنان و اقلیت‌ها

به زندان افتادند. روزنامه‌نگاران نیز تحت

تعقیب، بازداشت و زندانی شدن قرار گرفتند.

سرکوب جامعه مدنی،

رسانه‌های آزاد،

روزنامه‌نگاری تحقیقی

که در راستای مبارزه

با فساد بود و ...

منبع: سازمان عفو بین‌الملل ۲۰۱۴-۱۵، [گزارش](#) وضعیت حقوق بشر در جهان

واکنش دولت به فساد:

چین

ویدئو: سخنرانی پروفسور ملانی مینون، از دانشگاه ویسکانسین، ۱۴ نوامبر ۲۰۱۴، در دانشکده حقوق دانشگاه کلمبیا، مراسم گشایش کنفرانس «فساد در قرن بیست و

یکم»

Photo: <http://web.law.columbia.edu>

واکنش دولت به فساد: چین

«مقادیر قابل توجهی از مدارک به ما می‌گویند که این فساد شدیدی که در کشور وجود دارد، باعث پایان یافتن حزب و تمام شدن دوران این حکومت خواهد شد! ما باید در این باره هوشیار باشیم.»

رئیس‌جمهور زی جینگ‌پینگ، نقل شده در [رویترز](#)، ۱۸ نوامبر ۲۰۱۲

Image: wikipedia

«زی جینگ‌پینگ مبارزه با فساد را سرلوحه ریاست‌جمهوری خود قرار داده است، ولی وقتی یک شهروند معمولی چنین هدفی را پی می‌گیرد، به زندان انداخته می‌شود. این دورویی باعث استهزای کمپین مبارزه با فساد رئیس‌جمهور می‌شود.»

برد آدامز، دیده‌بان حقوق بشر، نقل شده در [اسکای‌نیوز](#)، ۲۶ ژانویه ۲۰۱۴

واکنش دولت به فساد: چین

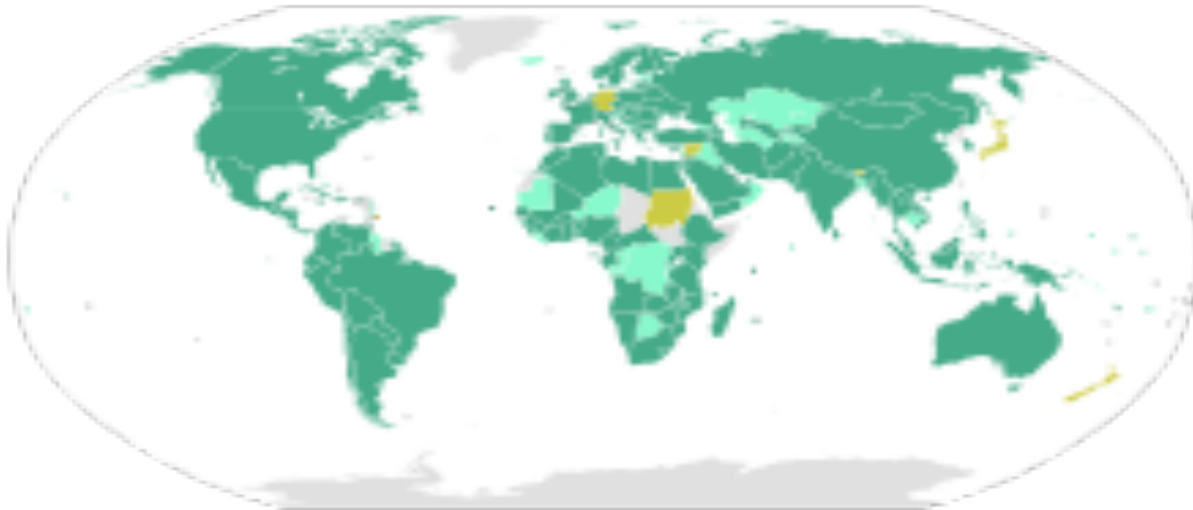
در دسامبر سال ۲۰۱۳،
یکی از افراد فعال در حوزه
مبارزه با فساد به نام زو
ژیونگ به بهانه برهم زدن
نظم عمومی به چهار سال
زندانی در چین محکوم شد.

مقایسه دول ایران و چین

- چه تشابهاتی را مشاهده می‌کنید؟ برای مثال، موقعیت اقتصادی، انواع فساد، شکایت شهروندان، بخش‌های حکومت و درگیری داخلی ایشان.
- چه تفاوت‌هایی وجود دارد؟
- شما واکنش این دو حکومت را به فساد، چگونه ارزیابی می‌کنید؟
- این حکومت‌ها درباره جامعه مدنی و رسانه‌ها چه می‌گویند؟ چه کارهایی در قبال جامعه مدنی و رسانه‌ها انجام می‌دهند؟

سازوکارهای بین‌المللی: کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد (اونکاک)

- اونکاک جامع‌ترین موافقت‌نامه علیه فساد است و ایران آن را امضا و لازم‌الاجرائی کرده است.

کشورهایی که معاهده را امضا کرده‌اند با رنگ نارنجی و آنهایی که آن را لازم‌الاجرائی کرده‌اند با رنگ سبز مشخص شده‌اند

- این معاهده استانداردها، سیاستها، رویهها و اعمال مشترکی را تعیین می‌کند تا از تلاش‌های صورت گرفته علیه فساد در کشورهای عضو پشتیبانی نماید.
- ۵ حوزه تمرکز کلیدی در این معاهده وجود دارد:
 - جرم‌نگاری فساد
 - ماموران قانون
 - اقدامات پیش‌گیرانه
 - یاری‌رسانی فنی؛ و مبادله اطلاعات

چرا اونکاک اهمیت والایی دارد؟

۱. استانداردهای اونکاک از تلاشهای صورت گرفته علیه فساد در سطح ملی حمایت می کنند.

۲. در اصل، این استانداردها حاوی وزن و اهمیت سیاسی هستند چرا که کشورهایی که یک معاهده بین المللی را امضا می کنند از طرف سایر کشورهای امضاکننده به طور دائم مورد نظارت بین المللی و موشکافی دقیق نظامند قرار می گیرند.

۳. ماده ۱۳ اونکاک نقش جامعه مدنی را مورد شناسایی قرار میدهد.

ماده ۱۳ اونکاک

هر دولت عضو اقدامات مناسبی را در حیطه ابزارهای موجود و در تطابق با اصول بنیادین قوانین داخلی خویش در نظر خواهد گرفت تا مشارکت فعالانه افراد و گروههای خارج از بخش دولتی، از جمله جامعه مدنی، و سازمانهای مردخهاد را در جلوگیری و مبارزه علیه فساد تشویق کند و آگاهی ایشان را درباره موجودیت، دلایل و حجم و گستردگی تهدیدهای موجود که بر اثر فساد ایجاد شدهاند، افزایش دهد.

ایران و اونکاک

- ایران معاهده را در ۹ دسامبر ۲۰۰۳ امضا کرد و آن را در ۲۰ آوریل ۲۰۰۹ لازم الاجرائی ساخت.
- یک خودارزیابی بر روی آن در سال ۲۰۱۴ انجام داد: «بررسی اجرایی شدن اونکاک»
- یک گزارش خلاصه از آن خودارزیابی کشور را منتشر کرد.

- نسخه کامل گزارش خودارزیابی را منتشر نکرد.

- تا کنون هیچ بررسی دقیقی برای ارزیابی اجرایی شدن این معاهده صورت نگرفته است.

- با جامعه مدنی برای این بررسی مشورت نشده و آن را درگیر این مسئله نکرده است.

- علیه پذیرش جامعه مدنی به عنوان ناظر اجرایی شدن اونکاک است.

Image: pixabay.com

مطالعه موردی یک: چگونه اونکاک باعث حفظ شایفنکم - مصریان علیه فساد، شد.

مارس ۲۰۰۷ - دفتر شایفنکم مورد غارت قرار گرفت و با دعاوی حقوقی روبه‌رو شدند.

- شایفنکم دولت را تحت تعقیب حقوقی قرار داد و عنوان کرد فعالیت‌های ایشان قانونی است چون مصر از اعضای امضاکننده اونکاک است.
- آنها برنده شدند!

قذا شبندر، از بنیان‌گذاران شایفنکم و افراد داوطلب در حال نظارت بر فعالیت‌ها و حوزه‌های رای‌گیری؛ بوتینا کامل، از دیگر بنیان‌گذاران شایفنکم و از مجریان تلویزیونی با مردم در خیابان‌ها صحبت می‌کند.

رویکردهای از بالا به پایین

- بر اساس قواعد شکل یافته و به دست تکنوکراتها و نخبگان اجرایی می‌شوند، شامل:

➤ معاهدات بین‌المللی (مثل اونکاک)

➤ قانون‌گذاری؛ نهاد سازی (مثل کمیسیون‌های ضد فساد)

➤ تقویت ظرفیت دول محلی و منطقه‌ای

➤ مدیریت منابع مالی عمومی

➤ قواعد رفتار؛ پیمان‌نامه‌های درستکاری

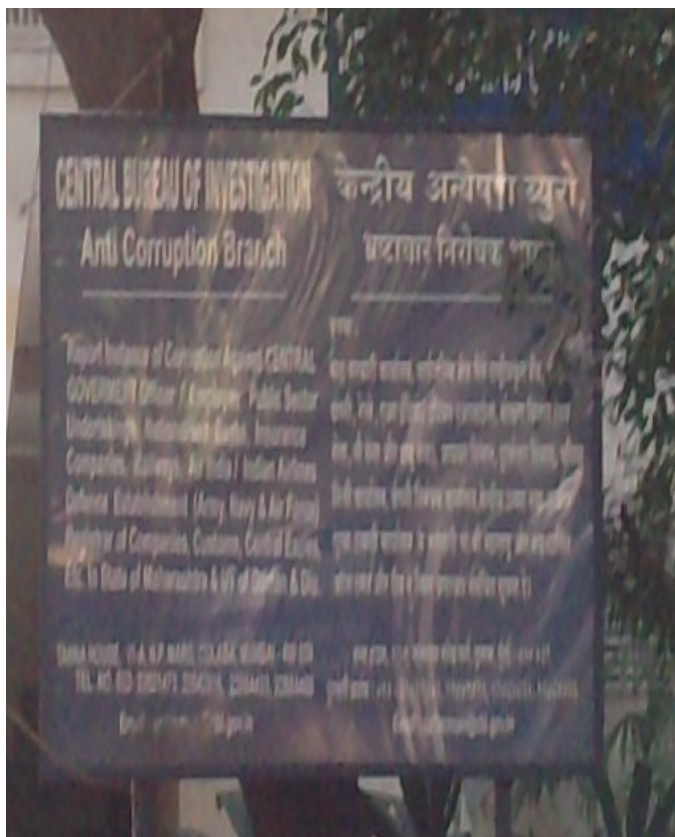

Photo source: Indian Central Bureau of Investigation Anti-Corruption branch, Mumbai, WIKIMEDIA

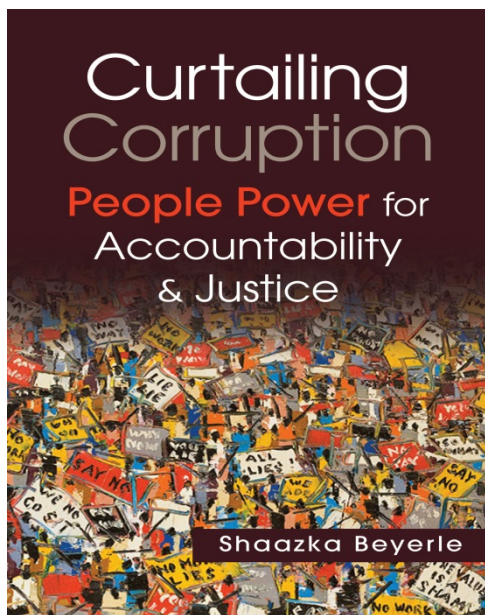
• نقاط ضعف رویکردهای از بالا به پایین

➤ وجود این فرضیه غلط که به محض این که ساختارهای مبارزه با فساد در جای خود قرار گرفتند، اعمال و رفتارهای فاسد تغییر خواهند کرد.

➤ شهروندان، اولویتهای ایشان و نقش آنها در اثرگذاری بر روی فساد در معادله مبارزه با فساد در نظر گرفته نشده است.

برای درس ۴ همراه بمانید

- تحقیقات جدید روی تجهیز غیرخشونت‌آمیز مردم و اثرگذاری بر روی فساد در گوشه و کنار دنیا.

- چرا و چه زمانی مردم علیه فساد برخوانند خواست

- اقدام غیرخشونت‌آمیز و قدرت از پایین به بالا چیست؟

- بازیگران بالقوه مبارزه با فساد چه کسانی هستند؟

- نقش رسانه و روزنامه‌نگاری تحقیقی چیست؟